

A BUDAPESTI V. KERÜLETI M. KIR. ÁLLAMI
BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM

ÉRTESÍTŐJE

AZ

1937—38.

ISKOLAI ÉVRŐL

AZ ISKOLA FENNÁLLÁSÁNAK

79.

ÉVÉBEN.

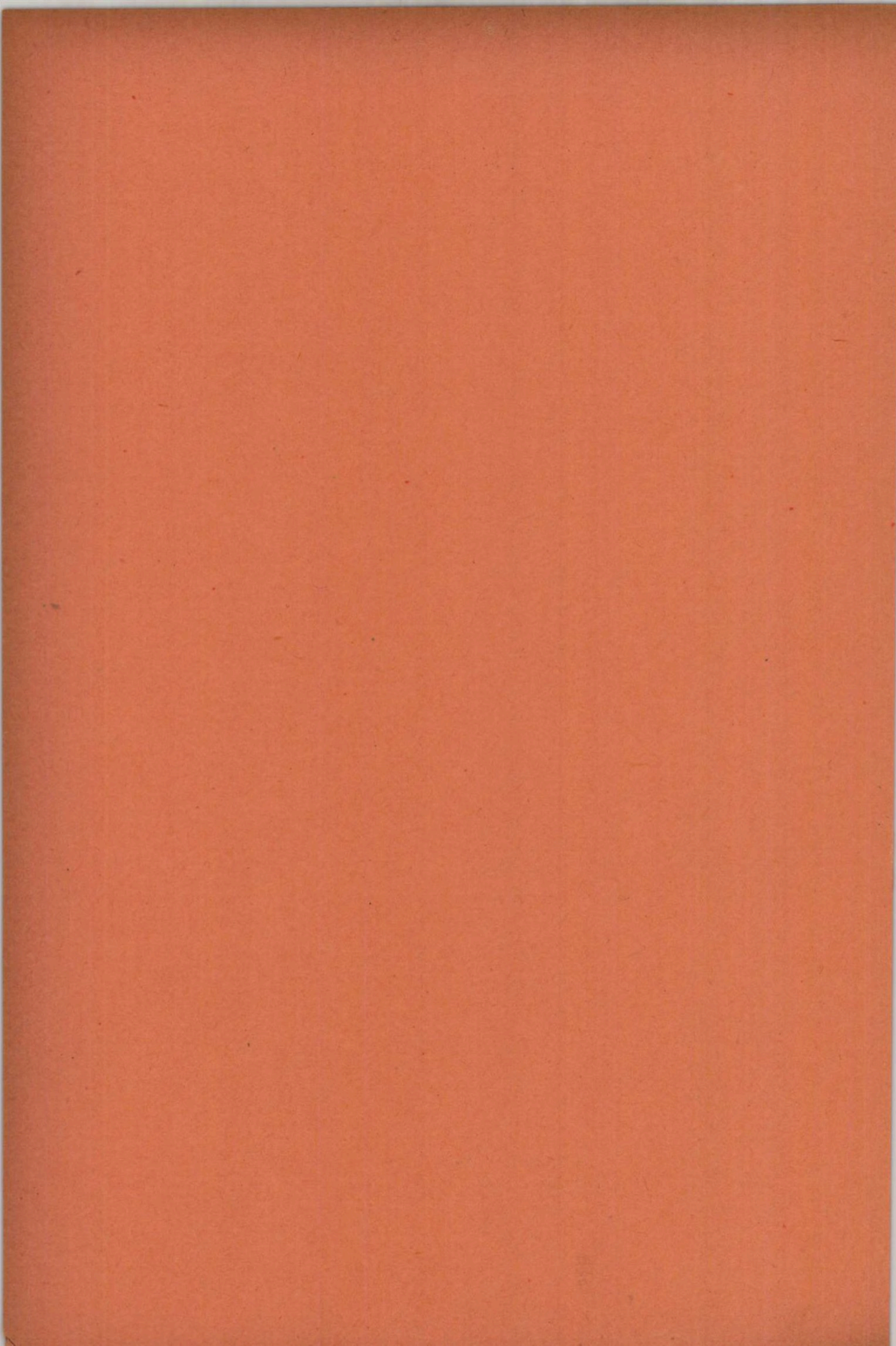
KÖZZÉTETTE

A GIMNÁZIUM IGAZGATÓJA:

VITÉZ DR. PÁLFI JÁNOS

EGYETEMI M. TANÁR

KIADTA: A GIMNÁZIUM IGAZGATÓSÁGA
BUDAPEST, V., MARKÓ-UTCA 29. — TELEFON: 1—245—88.

A BUDAPESTI V. KERÜLETI M. KIR. ÁLLAMI
BERZSENÝI DÁNIEL GIMNÁZIUM

ÉRTESÍTŐJE

AZ

1937—38.
ISKOLAI ÉVRŐL

AZ ISKOLA FENNÁLLÁSÁNAK

79.
ÉVÉBEN.

KÖZZÉTETTE
A GIMNÁZIUM IGAZGATÓJA:

VITÉZ DR. PÁLFI JÁNOS
EGYETEMI M. TANÁR

KIADTA: A GIMNÁZIUM IGAZGATÓSÁGA
BUDAPEST, V., MARKÓUTCA 29. — TELEFON: 1—245—88.

BERZSENYI DÁNIEL.

Minden magyar középiskola homlokán ott ragyog díszül és vezéresilagul a magyar nemzeti mult egy-egy dicső neve. Iskolánk Berzsényi Dánielnek, a magyar Horatiusnak nevét viseli.

Egyházas-nagyberzsényi Berzsényi Dániel 1776 május 7-én, a vas megyei kies Kemenesalján, Egyházashetye községben született, evangélikus vallású gazdag földbirtokos-családból. Tízennégy éves koráig otthon nevelkedett atyja felügyelete alatt, ki jogvégeztet, latinos műveltségű, puritán férfiú volt. Már otthon megtanult atyjától latinul és vele együtt olvassatta a római történetírók és szónokok műveit. Gondolkodása és képelete már korán a klasszikus római szellem hatása alatt fejlődött. A falusi élet tiszta világában, a természet idillikus öröme között testben és lélekben egészséges, erős ifjává serdült. Atyja csak ekkor vitte a soproni liceumba, hol tökéletesítette latin tudását és megtanult németül is. A falusi szabad élethez szokott ifjú nem érezte magát jól az iskolában, mert előrehaladott kora miatt kinőtt társai közül. Ezért atyja még tanulmányai befejezése előtt hazavitte és gazdálkodásra fogta. A költői lelkű ifjú, hacsak szabad órája akadt gazdálkodás közben, elővette kedves költőt és szigorú atyja elől elbújva, erdőn, mezőn, padlásán vagy az éjjel csendjében olvasta őket. Legjobban Horatiust szerelte. Közben átvette anyai örökségét, Sömjénbe költözött és megházasodott. Felesége, Dukai Takács Zsuzsánna, egyszerű és takarékos nemesasszony volt, kivel szorgalmasan gazdálkodott tekintélyes birtokán, szerényen élt és vagyonát gyarapította. A falusi gazdálkodás állandó gondja mellett és kedves költői olvasgatása közben is éber figyelemmel kísérte nemzeti életünk viszontagságait. Hazafias, puritán lelke mélyén elszomorodott az idegen nyelv, viselet, szokások és erkölcsök rohamos elharapódzásán, melyek mind a nyelv, viselet, szokások és erkölcs elkorcsosulását eredményezték. Evekig titokban, lelki szükségből, honfibúja csillapítására írogatta ódáit és egyéb verseit. Ezek azonban nem sokáig maradtak fiókjában, mert egy véletlen folytán napvilágra kerültek és bálmulatba ejtették az egész országot.

1813-ban önálló kötetben jelentek meg költeményei. Egyszerre ország-szerte elterjedt híre s mindenütt újongva üdvözölték a hatalmas szavú költőt. Könyvét mindenütt olvasták, elkapkodták, s csakhamar második kiadásról kellett gondoskodni. A legnagyobb magyar, gróf Széchenyi István, Berzsényit vallotta legkedvesebb költőjének és lelki testvérként köszöntötte. A reform-korszaknak, a nagy nemzeti föllendülésnek, Berzsényi volt első leghangosabb hirdetője. Szava betöltötte az egész országot. Közben átköltözött atyjától örökölt birtokára, Niklára, és itt halt meg 1836. február 24-én. Az Akadémiában Kölcsey Ferenc mondott fölötte gyönyörű emlékbeszédet. Halála 100 éves évfordulóját méltó módon ünnepelték meg az egész országban. Vármegyéje emlékoszlopot emelt sírja fölé a niklai temetőben. Egyházashetye pedig emléktáblával jelölte meg szülőházát, Budapesten a Nemzeti Múzeum kertjében emlékszobra áll, nem régen Celldömölkön, legutóbb pedig Kaposvárott leplezték le mellszobrát. Berzsényi négy gyermeket hagyott hátra. Családja Farkas fiának gyermekeiben ma is él.

Berzsényi Dániel a vallásosságnak, hazafiságnak, tiszta erkölcsnek és a magyar vitézi erényeknek költője. Esméinek fonsége a legtisztább magasságokba felér, hangja ércesen zengő, nyelve a klasszikus versformában is gyökeresen magyar, eredeti, érzésének lángoló heve minden magyar szívet egybeolvasztó. A »Fohászkodás« és »A magyarokhoz« című két költeménye saájról-szájra jár e hazában. Tanulóink igyekezzenek minél teljesebben lelkükbe fogadni intézetünk névadójának, Berzsényi Dánielnek szellemét, kinek féldomborművű mellszobra aulánkat díszíti.

KROMPASZKY MIKSA

KROMPASZKY MIKSA.

Most, hogy a körünkből távozóról megemlékező sorokat kell írnom, úgy jelenik meg előttem, amint házi, mondhatnám családi ünnepélyünkön elbúcsúzik a gondjaira bízott ifjúságtól s felidézi saját fiatal korát, azt az ernyedetlen munkát, amely lehetővé tette, hogy idáig eljuthasson. Látom a fájdalom könnyűit megcsillanni nemcsak az ifjúság szónokának a szemében, nemcsak a nagy diákokéban, akikről köztudomású, hogy az elérzékenyedés a legtávolabb van tőlük, hanem annak a külső megjelenésre is szinte lenyűgöző, parancsra termett férfiúnak szemében is, akinek már pusztá látása is Horatius »iustus et tenax propositi vir«-ét s Petőfi: »Ha férfi vagy, légy férfi«-jét idézte fel bennünk.

Annál meglepőbb volt ez, mert hiszen a búcsúztatás nem a nyugalomban vonuló igazgatónak szólt, aki érthető fájdalommal szakad el munkahelyétől, hogy a békés pihenés és csendes szemlélődés váltsa fel nála az iskola nyüzsgő életének irányítását. Itt egy tettekre kész, fiatalos energiájú férfiú könnyezett s annak a távozását ünnepeltük, akinek pályája a Gondviselés meglepő beavatkozásával kilendült az iskola, — látszatra — szűk köréből, hogy a Haza törvényhozóinak díszes körében foglalja el megérdemelt helyét.

Abban a pillanatban éreztük meg igazán, mit veszítettünk benne, s érezte meg ő is, mit veszített az iskolában. Éppen azt a munkakört veszítette el, ahová már úgyszólván származásának végzete állította. Pedagógus családból származott s ő maga is az elhivatottság érzésével szintén ennek a pályának esküdtött hűségét.

Pályáját az úgynevezett boldog békeidők utolsó évtizedében kezdte a magyar kultúra egyik déli végvárában s itt még szabad idejét is feláldozva, a rideg követelményeken messze túlmenő kötelességtudással tanította szaktárgyait, rendezte szertárát. Nemcsak a jó tanár, hanem a meg nem alkuvó, kemény magyar ember tulajdonságaival is megbecsülést szerzett magának a vegyesnyelvű város minden rétegében. Itt csak két, jellegzetes magyar, tulajdonságát akarom említeni: nyílt szókimondását és önérzetességét. Ugy képzelem, azok a pancsovai diákok is a »szigorú, de igazságos« tanárt látták benne, hiszen tudjuk, hogy a diák ezzel a kettős jelzővel illeti azokat a tanárait, akiket nagyrabecsül, mert a tekintélytartáshoz nincs szükség megfélemlítő eszközökre, vagy merev, hivatalos nagyképűsködére.

Életútjának merész felfelé kanyarodása akkor kezdődik, amikor budapesti tankerületi főigazgatósághoz kerül Erődi Béla mellé. Nehéz időkben lett itt csakhamar nagy erkölcsi, de egyúttal anyagi értékeknek is szebb napok számára való megmentője. A nagy világégés után Pintér Jenő tankerületi főigazgató oldalán alkalmá nyílt, hogy vezetésre termett egyéniségével a zűrzavarban

rendet teremtsen, villámgyors elhatározó képességével mindig megtalálja a nehéz helyzetekben a legjobb kiutat. Ide nem paragrafusokon lovagoló bürokraták kellettek, hanem egész emberek, akik a Rendtartás paragrafusain túl magyar józan ésszel s magyar szívvel tudtak rendet teremteni a zavaros idők után. E sorok írója akkor találkozott vele először, mint megszállott területről menekült tanár, s sohasem fogja elfelejteni azt a lebilincselő kedvességet, amellyel hivatalában fogadta.

Pályájának további s ránk nézve legtöbbet jelentő állomása az volt, mikor 1925-ben, immár évek óta tankerületi főigazgatói címmel, a budapesti V. kerületi Berzsenyi Dániel gimnázium élére került. Egyéniségének szinte varázsos ereje itt is gyorsan éreztette hatását. Nemcsak a gondjaira bízott épület célszerű átalakításával adott mindnyájunk számára meleg otthont, hanem szervező képességével valami új felpezsdülést is hozott — meglepő gyorsan — az iskola életébe. Munkatársai egyéni képességeinek felismerésével, a fegyelemnek külsőségeiben is megnyilvánuló visszaállításával megadta a lehetőséget arra, hogy az eddig elrejtett erők és rátermettségek tanároknak és tanulóknak egyaránt szabadon, de egyúttal a nevelés nagy céljai érdekében és teljes harmóniában érvényesülhessenek. Ez mindenestre nagyban hozzájárult, hogy intézetünk néhány év alatt az országos szellemi versenyeken a legelső közé, az állami középiskolák közt pedig éppenséggel a legelső helyre küzdötte fel magát.

A magyar irodalom elrejtett értékei napfényre hozatalának úttörő és országos példát mutató munkájában hathatósan támogatta az ifjúság lelkes, odaadó buzgalmát. Bár nem volt nagy híve az u. n. munkatanítás szélsőségesebb megnyilvánulásainak, mégis nagy megértéssel és szeretettel nézte munkatársainak az irodalomtörténet, az élettan és a természettan terén kifejtett ilyen irányú tevékenységét, örült sikereiknek és büszkén emlegette azokat. Hosszas volna itt beszélni az iskolának az ő igazgatósága alatt kifejtett egyéb teljesítményeiről, ezeknek, Ciceroval szólva, nehezebb volna megtalálni az elejét, mint a végét. Megemlíthetnők az átlagos diákteljesítményeket messze felülhaladó hangversenyeket és előadásokat, az olasz nyelvben elérő s a legmagasabb tényezőktől is elismert eredményeket, s újabban még a sport terén is az ennél az iskolánál eddig nem észlelt előretörtetést is.

Ha Krompaszký Miksa főigazgató úr olvassa ezeket a sorokat, bizonyára ezt fogja kérdezni: Hogyan? Tehát minden az én érdemem? Mindez egy ember érdeme? Erre csak azt felelhetjük: Igen, annyiban, amennyiben az az egy ember olyan harmóniát, olyan nyugodt légkört teremtett az iskola falain belül, amely az egyéni képességek kifejezését nemcsak nem akadályozta, hanem még a vezető egyéniségének minden átfogó szeretetével hathatósan elő is mozdította.

Ami ő sem tekintette csupán csak az intézet elit csapatának feltűnő eredményeit legfontosabbaknak, hanem az u. n. átlagos képességű tanulók céltudatos és kitartó munkáját. Nemcsak a magam nevében beszélek itt, hanem az intézet többi tanára nevében is, ha arra a közös tapasztalatunkra hivatkozom, amikor az intézetből évekkel ezelőtt kikerült tanítványainkkal találkozunk, mind boldogan ujságolják, hogy további tanulmányaik folyamán a vizsgálatokat nemcsak kellő időben tették le, hanem, ha lehet, még nagyobb sikereket értek el, mint

amilyeneket a középiskolában felmutattak. S nem mulaszthatja el ilyenkor, hogy hálásan meg ne emlékezzenek arról az irányító és ösztönző befolyásról, amelyet a középiskolának köszönhetnek. Éppen Krompaszky Miksa igazgatása alatt szinte észrevétlenül alakult ki a tanításban a munkatempónak az a bizonyos optimuma, amely a helyes középutat igyekszik eltalálni egyrészt a magológépek, eleven lexikonok kitermelésének nagyon is nem kívánatos szélsősége, másrészt a munkatanítás színe alatt a kirakateredmények mögött megbúvó színvonal leszállítás másik szélsősége között. Az innen kikerülő ifjak nem verbalizmusban agyongyötört szájalmas figurák voltak, akiknél sikerült az iskolának minden nyomtatott betűt, minden szellemi tevékenységet meggyűlöltetni, de nem is elkényeztetett meglegházi palánták, hanem olyan sok irányban érdeklődő egyének, akik tisztában vannak vele, hogy az igazi tanulás nem az iskolában végződik, hanem csak az iskolából való kilépés után kezdődik.

Mindez azonban nem lett volna lehetséges, ha az egész intézetet nem hatja át erkölcsileg is egységes szellem. Nemcsak a tanári testületi működésben volt meg a legteljesebb harmónia, hanem ugyanez az összetartás érzése hatotta át az ifjúságot is. Több egyéb megnyilvánulás mellett ennek legszebb eredménye az a Baráti Kör is, amely az intézetet elhagyó tanulókat igyekszik minél teljesebb összhangban, az iskola nemes hagyományainak szellemében összetartani. E kör megalapításában a távozó igazgatónak elévülhetetlen érdeme van.

Ilyen szellem kialakulása csakis úgy volt elérhető, hogy az intézet minden egyes tanulóját az az érzés hatotta át az itt töltött nyolc év, mint az átlagos emberi élet tekintélyes hányada s benyomásokra legfogékonyabb szakasza alatt: a tanári testület minden tagja, az igazgató példaadó hatása alatt minden megkülönböztetés nélkül, szeretettel nézi a munkámat, itt nincsenek »kedvencek,« de nincsenek »félreállítások« sem. Az iskola életében egyesek, vagy csoportok megkülönböztető dédelgetése, másoknak visszaszorítása mindkét félre nézve még rombolóbban hat, mint az életben, mert hiszen éppen a szeretettel való közeledés elvét teszi semmissé. Krompaszky Miksa főigazgató több ízben, így búcsúzása és arcképének leleplezése alkalmából nyugodt lélekkel hivatkozhatott rá, hogy ez az elv az ő igazgatósága alatt csorbát nem szenvedett.

Aki az iskola belső életében tevékeny szerepet játszik, lehetetlen, hogy fel ne ismerje azokat a gátló tényezőket, amelyekkel a tanító-nevelő munka napjainkban találkozik. Ezeknek a rajta kívül fekvő akadályoknak elhárítására az iskola magában képtelen, viszont az iskola életén kívülállók minden jóindulatuk mellett is képtelenek azokat meglátni. A kerület társadalmi életében való élénk részvétel mellett ez a körülmény is a fővárosi és országos politika felé terelte Krompaszky Miksa figyelmét. Itt segítségére jött méltán bámult, szinte egyedülálló szónoki képessége. Szónoki sikereik nem a szavakkal való mesteri bánni tudásának köszönhetette, hanem elsősorban annak, hogy mint a szív embere, mindig hallgatóságának a szívéből is beszélt. Ónála a szép szó mindig egyszermind szép tett is; s mi, akik jobban ismertük, tudtuk, hogy elsősorban nem a szavak, hanem a tettek embere.

Hogy új őrhelyén is mennyire az iskola munkása maradt, azt a gyakorlati

irányú középiskoláról szóló törvényjavaslat tárgyalásán a képviselőházban mondott első nagy, az egész nevelésügyre kiterjeszkedő átfogó értékű beszédével is megmutatta.

Még csak egyet teszünk hozzá az eddig mondottakhoz: olyan hivatalfőnök volt, akiről alárendeltjei még a háta mögött is csak jót mondtak, s ebben a mondatban minden benne van.

Kérjük a Mindenható áldását minden további lépésére!

Szentgyörgyi László.

VIRÁG OSZKÁR

Fájó szívvel búcsúztunk tőle, mikor a mult tanév végén nyugalomba vonult. Nehéz volt elhinni, hogy csakugyan megvált iskolánktól intézetünknek legrégebb tanára és nemes hagyományainak lelkes őrzője.

Szilágyosmlyón született 1877-ben. Gimnáziumi tanulmányait Kassán, Sárospatakon és Debrecenben végezte; tanári oklevelet a budapesti tud. egyetemen szerzett.

Mint egész fiatal ember 1899-ben került a Markó-utcai gimnáziumba s szolgált itt először óraadó tanári, majd önkéntesi évének leszolgálása után helyettes s végül rendes tanári minőségben egészen nyugalomba vonulásáig. Szerencsés volt megismerni intézetünk rég elhunyt nagynevű tanárait, akik szeretettel fogadták, irányították és megbecsülték. Emléküket kegyelettel őrizte s tapasztalatokban gazdagon őket állította oda élénk fiatalabbak elé mintaképtül.

Maga is a jó tanár mintaképe volt. Szolgálatának utolsó évében is ugyanazzal a lelkesedéssel tanított, mint amikor először állt szemben egy osztállyal. Kiváló tanárrá nemcsak nagy elődei és saját tapasztalatai tették, ő jó tanárnak született. Már debreceni diák korában köréje sereglettek órák után osztálytársai, hogy meghallgassák lelkes magyarázatait, egy-egy nehezebb matematikai tétel levezetését. Ezt a lelkesedést szaktárgyaival, első sorban a matematikával szemben mindig megőrizte. Így tudta megkedveltetni nehéz tárgyát tanítványai ezreivel. Logikus gondolkodásra, pontosságra, lelkiismeretes munkára szoktatta őket. Szeretettel figyelte fejlődésüket minden téren. Gyakran kivitte őket a budai hegyek közé, hogy megkedveltesse velük a természetet; szervezte s vezette az olaszországi kirándulásokat, hogy megismerjék s megszeressék a művészetet. Jó tanácsaival, buzdító szavaival, saját példájával oltotta beléjük minden szépnek és jónak a szeretetét.

Felteesei mindig elismerték és méltányolták eredményes munkáját. De minden elismerésnél nagyobb jutalom volt számára, tanítványainak ragaszkodása, hálája. Már rég elszakadtak az iskolától, soknak már öszülni kezdett a haja, de ha alkalmuk volt felkeresték régi tanárukat, hogy megköszönjék neki szeretetét, fáradozását.

Kérjük, hogy tanácsaival tovább is támogasson bennünket s kívánjuk, hogy jó egészségben sokáig élvezze a megérdemelt nyugalmat.

A. P.

INTÉZETÜNK MULTJA.

Intézetünk Budapest első állami, időrendben pedig — a kegyesrendi és evangélikus gimnázium után — harmadik középiskolája. Albrecht főherceg alapította. Alapítását a király 1858. augusztus 21-én jóváhagyta.

A bécsi kormány a király névnapján, október 4-én, nyitotta meg a német tannyelvű intézetet, — főleg osztrák tanerőkkel. — Működésétől politikai célok megvalósítását várta; a főváros császárhű értelmiségének megerősítését az ön-érzetes magyar nemzeti gondolkodású elemekkel szemben. Ez a törekvés meghiúsult a tanári kar gerinces magyar tanárainak ellenállásán és a főváros magyar érzelmű lakóainak összetartásán.

Az intézet első négy lelkes magyar tanára: Bartal Antal, Corzan Avendano Gábor, Dunai (akkor még Krautschneider!) Ferenc és Veress Ignác a közvéleménynek adott kifejezést, amikor 1860. decemberében gr. Sennyey tárnokmesterhez benyújtott férfias hangú felterjesztésében a magyar tanítási nyelv alkalmazását kérte.

A tanári testület kisebbségének kérelme teljesült s 1861. március 15-én az új tanári kar és a lelkes tanulóifjúság együtt ünnepelhette az intézet teljes megmagyarosodását.

Az iskola ettől az időponttól kezdve rohamos fejlődésnek indult. A tanulók számának fokozatos emelkedése az intézet munkahelyének állandó változását okozta, amíg azt 1876-ban nagy kultuszminiszterünk: Trefort Ágost, Kolbenhayer Ferenc építész tervei szerint, 411.000 forint költségen megépített Markóutcai palotába nem helyezte.

Iskolánk szellemi és erkölcsi munkáját kezdetben császári és királyi iskolafelügyelők irányították, így: 1858—59: Haas Mihály, utóbb szatmári püspök, 1859—61: Halder Konrád. Majd a következő tankerületi királyi főigazgatók ellenőrzése alá tartozott intézetünk: 1862—1866: Fesztl Károly prépost, utóbb pécsi jogliceumi igazgató, 1867—91: Lutter Nándor, 1892—1918: Erődi Harrach Béla, 1919-től kezdve: Pintér Jenő.

Igazgatókként vezették intézetünket 1858—61: Sobola János, 1861—21: Nagy Márton, 1862—66: Rómer Flóris, 1866—97: Corzan Avendano Gábor, 1897—1911: Wagner Alajos, 1911—25: Jakobi Károly, 1925—38: Krompaszky Miksa, 1938-től kezdve vitéz dr. Pálfi János.

Tanári karunkban az intézet fennálásának minden szakában találunk olyan kiváló tagokat, akiket szaktudományuk önálló művelése egyetemi tanszékre vagy a Magyar Tudományos Akadémia tagjai közé emelt, vagy akik egyéb magas állami tisztségre emelkedtek, illetve kitüntetésben részesültek, így Ábel Jenő, Ady Lajos, Bartal Antal, Bayer József, Bleyer Jakab, Cherven Flóris, Haszler Károly, Kassai Gusztáv, Lengyel Miklós, Marczinkó Ferenc, Némethy Géza, Riedl Szende, Rómer Flóris, Siegescu József, Szarvas Gábor, Szentpéteri Imre, Veress Ignác és Zolnai Gyula.

Ily elsőrangú erőkből bővelkedő tanári kar természetesen sok oly kiváló tanítványt képzett ki, akik idővel maguk is a tudomány, a művészetek s a közélet jeleseivé váltak. Érettségít tett növendékeink névsorából legyen elég a

következőket kiemelnünk érettségi vizsgálatuk sorrendjében. Egyetemi tanárokká lettek részben hazai, részben külföldi egyetemeken: Heinrich Gusztáv, Mihalkovits Géza, Fehérpataky László, Báron Jónás, Purjesz Zsigmond, Láng Ede, Wittmann Lázár, Hampel József, Kováts Gyula, Davida Leó, Pecz Vilmos, Havas Adolf, Schwarz Gusztáv, Szinnyi József, Temesváry Rezső, Ferdinándy Géza, Tangl Ferenc, Tangl Károly, Molnár Géza, Hekler Antal és Hudovernig Károly. Intézetünkéből kerültek ki néhai Vázsonyi Vilmos m. kir. gazdaságügyminiszter, Kenéz Béla v. kereskedelemügyi miniszter, Wekerle Sándor m. kir. pénzügyminiszter, Zsitvay Tibor m. kir. igazságügyminiszter, Szudy Elemér, a Magyar Rádió Rt. igazgatója, Rácz Kálmán dr. min. tan., Hevesi Lajos, Zboray Aladár, Szini Gyula, Krudy Gyula, Ágai Béla, Szenes Béla írók, Kern Aurél, Szirmai Adolf, Szántó Imre, és Kerpely Jenő, Fröhlich Róbert, Toldy László, Báthory Nándor, Pulszky Károly, Wolf György, Márkus Dezső, Morvay Győző és Éber László.

II.

ISKOLÁNK AZ 1937-38. TANÉVBEN.

1. Az iskolai év lefolyása. Gimnáziumunk az idei tanévvel fennállásának 79. évét töltötte be. A tanítás folytonosságát megszakította az Eucharisztikus Kongresszus. A Kongresszus tartama alatt intézetünkben zárandokszállást rendeztünk be és a hazai zárandokok két csoportjának nyújtottunk éjjeli szállást. Összesen 296 zárandokot helyeztünk el. Az osztályok számában változás nem volt, de a beosztásban eltolódás állott be. Így az idei tanévben párhuzamosítottuk a VI. osztályt, de viszont csak egy II. osztályt nyitottunk.

2. Személyi változások. Krompaszky Miksa c. tanker. kir. főigazgató, iskolánk igazgatója, országgyűlési képviselőnek történt behívása folytán a VKM. ez év március 24-én kelt 13.020/1938. Eln. sz. rendelete alapján nyugalomba vonult. Az intézet vezetésével a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur folyó évi április hó 9-én kelt 33.864/1938. V. 1. sz. rendeletével vitéz dr. Pálfi Jánost, a budapesti Kölcsey Ferenc gimnázium rendes tanár, c. igazgató, egyetemi magántanár, tanulmányi felügyelőt bízta meg. Az intézet munkájának irányítását április hó 14-én vette át és azóta intézi az iskola ügyeit. A tanári testületnek az 1938. április hó 23-án tartott rendes értekezletén mutatkozott be. Ez alkalommal elismerő szavakkal búcsúztatta el az iskolától hivatali elődjét és vázolta azokat a legfontosabb alapelveket, amelyek alapján az iskolát vezetni fogja. Ehhez a fontos tisztséghez a tanári testület bizalmát, ragaszkodását, a tanulók szeretetét s a szülők megértő támogatását kérte. Az iskola hivatalos átadására a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur 33.357/1938. V. 1. sz. rendeletével Lindner Károly számvevősegi tanácsost küldte ki. Az átadás április hó 30—május 10 között szabályszerűen folyt le.

A múlt tanév végén Virág Oszkár nyugdíjba vonult. Harmincnyolc éven át működött intézetünkben. Nehéz szívvel köszöntünk el tőle, és sok szeretettel gondolunk rá.

A Műgyetem testnevelési óráinak ellátásával Magdányi Antal kartársunkat bízták meg s így ő a tanév elején eltávozott körünkből.

Ezekkel a személyi változásokkal kapcsolatban új kartársak nyertek az intézetünkhöz beosztást. Virág Oszkár helyére a nm. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr Zékány Gyula r. tanárt osztotta be szolgálatára, aki eddig Makón működött. Új testnevelő tanárt Keeskemétről nyertünk dr. Szakács Ödön személyében. Az óraszám emelésével kapcsolatban szükségessé vált órák ellátására a pesterzsébeti állami Kossuth Lajos gimnáziumból Benkó Barnabás r. tanárt intézetünkbe helyezték át. Új kartársaink, tapasztalt kiváló tanárok zökkenő nélkül illeszkedtek be intézetünk tanári testületébe s bennük intézetünk értékes kartársakat nyert.

Mint örvendetes tényt itt kell megemlítenünk, hogy Takáts László r. tanár a tanév folyamán magas egyházi kitüntetésben részesült a tabáni hitélet terén kifejtett nagyszerű munkájáért. A »Pro Ecclesia et Pontifice« érdemrendet a Tabáni Egyházközség dísztermében dr. Molnár László budai főesperes nyújtotta át. Pintér Jenő tanker. kir. főigazgató úr is képviseltette magát a rendjel átadásának ünnepségén s nevében Szentgyörgyvári Artur dr. tanügyi főtanácsos, gimnáziumi igazgató úr köszöntötte fel az ünnepeltet.

3. Hivatalos látogatások. Az intézet évenként szokásos főigazgatói megvizsgálását Pintér Jenő, tanker. kir. főigazgató úr megbízásából vitéz Szabó István Andor a főigazgatósághoz szolgálatára beosztott gimnáziumi igazgató végezte. Az intézet megvizsgálása 1938. január hó 7-től január hó 14-ig tartott. Az 1938. január 14-én megtartott értekezleten számolt be a főigazgatói hatáskörében eljáró általános tanulmányi felügyelő úr az iskolában nyert tapasztalatokról. A látogatások alkalmával nyert tapasztalatok igen jók voltak s ezért a legteljesebb megelégedésének adott kifejezést.

Az egyes tantárgyak tanításának szakszerű ellenőrzését kinevezett tanulmányi felügyelők végezték. A tanév folyamán többször jelentek meg intézetünkben Krywald Ottó prépost a hittan, Édes Jenő gimn. igazgató a latin, Novobátky Károly gimn. r. tanár a természettan, Hittrich József gimn. r. tanár a mennyiségtan, Galamb Ödön r. tanár a gyorsírás, Ádám Jenő zeneakadémiai tanár az ének ellenőrzésére. A nm. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr engedélyével dr. Thienemann Tivadar egy. tanár és Pukánszky Béla egyetemi rk. tanár a német órákat látogatta meg.

4. A római katolikus ifjúsági vallásgyakorlatok. Vezető tanár dr. Holma István. Az ifjúság a megszokott módon végezte az idej tanév folyamán vallási gyakorlatait: résztvett vasár- és ünnepnapokon az istentiszteleteken, körmeneteken és Magyarország nagy ünnepén, az Eucharisztikus Kongresszus ünnepségein. Többször járult a szentségekhez. A bérmálás az idén az Eucharisztikus Kongresszusra való tekintettel elmaradt. 1937. szeptember 20—23-ig P. Siska István jézustársasági atya lelkigyakorlatot tartott tanuló ifjúságunk számára. A tanév végén június 24—28-ig intézetünk 27 tanulója vonul a Manrézába zárt lelkigyakorlatokra.

5. Az iskola belső rendje. Az iskolai és szülői ház közötti szükséges kapcsolatot megteremtettük. Az otthon túlságos szabadságot élvező tanulóifjúság magatartását a 13 évvel ezelőtt életbeléptetett házi fegyelmi szabállyal kissé megkötöttük. A fegyelmi szabállyal katonás rendet és fegyelmet teremtettünk,

ami különösen kivonulások alkalmával — így például az Eucharisztikus Kongresszus ünnepségein — pompásan érvényesült. A diáksapka viselése általában kötelező, a magyaros formaruhát azonban csak az első három osztályban kívántuk meg, de fokozatosan bevezetjük a többi osztályokba is.

6. Hősi halottak. Intézetünk hősi halált halt volt növendékeinek emlékét márványtáblán óhajtja megörökíteni, ezért felhívást intézett a hírlapok és a rádió útján a volt növendékek hozzátartozóihoz, hogy a hősi halottak adatait közöljék. Ez úton a következő hősi halottak adatai kerültek birtokunkba: Augusztiny Zoltán (†1914.), dr. Havas József, Löwy Rezső, dr. Tedesco Jenő, Zágon Géza, Balog László (†1915.), Csermák Endre (†1914.), Jeszenszky Manó (†1914.), Pólya László (†1915.), Radványi Zsigmond (†1916.), Rátonyi Zoltán (†1914.), Sattler Sándor (†1917.), és Schlichter Jenő (†1915.). Addig, amíg az emléktábla megrendelésére anyági eszközök nem állnak rendelkezésünkre, hőseink emlékezetét ez úton tartjuk ébren.

Ismételten kérjük mindazokat, akiknek a felsoroltakon kívül tudomása volna más hősi halottainkról, szíveskedjenek adataikat az igazgatóságnak megküldeni.

7. Munkáltató oktatás. a) **Természetrajzi munkáltató oktatás.** A természetrajz sikeresebb tanítása érdekében a V. K. M. 33.466:1932. V. ü. o. számú rendelet alapján az 1931—33. tanévben intézetünkben dr. Varga Sándor tanulmányi felügyelő, szaktanár által kipróbált módszer előnyeit alkalmaztuk a jelen tanévben is a biológiai tárgyak és az ásványtan tanítása keretében. A tanítás módozataira az 54.005/142. 1930. sz. V. K. M. rendeletében kijelölt általános alapelvek voltak a jelen tanévben is irányadók. A cselekedtető tanítás a rendes tanmenetbe szervesen illeszkedett be s alkalmazást mindenkor csak ott nyert, ahol a tananyag természete és részlete ilyen irányú feldolgozásra alkalmat nyújtott a tanulóknak. Az ásványtan tanításával kapcsolatosan férőhely és eszköz hiány miatt egyszerre csak 2—2 tanulóval folyt a munkáltató oktatás a IV. a. osztályban.

b) **Fizikai munkáltató oktatás.** Ebben a tanévben is arra törekedtünk, hogy a munkáltató fizikaoktatást, melyet a nagym. VKM. megbízásából vitéz Frankó József, gimn. igazgató, az intézet volt tanára már évekkal ezelőtt oly mintaszerűen bevezetett és kifejlesztett, minél gyümölcsözőbben alkalmazzuk. A fizikának a tanulók öntevékenységre legalkalmasabb részeit dolgoztuk fel a tanmenet keretén belül, és pedig a VII. osztályban 12, a VIII. osztályban 6 kettős munkaórán, amelyeken egy időben az osztályok fele vett részt.

8. Osztályünnepélyek. Intézetünk az idei esztendőben nem rendezett osztályünnepélyeket részint, mert ügyeltünk arra, hogy a tanulókat a sok időt kívánó szerepléstől megkíméljük, részint pedig azért, nehogy az Eucharisztikus Kongresszussal kapcsolatos szünet által előidézett tanulmányi megszakítást osztályünnepélyek rendezésével még növeljük.

9. Az Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny. Pintér Jenő tankerületi királyi főigazgató úr nagyszerű elgondolása alapján évenként megtartott szellemi tornán intézetünk növendékei is résztvettek. Mint minden esztendőben, úgy az idén is tanulóink szépen szerepeltek ezen a versenyen és Szilvágyi Imre, intézetünk jeles rendű tanulója a természetrajzból dicséretet szerzett magának.

s intézetünknek újabb pontokat. Ezzel az újabb sikeres szerepléssel eredménypontjaink számát ismét növelte s így iskolánk az ország összes középiskoláinak rangsorában előkelő helyet foglal el.

10. A Berzsenyi Dániel Gimnázium Baráti Köre. Takáts László főtitkán tájékoztató jelentése. Az 1938. évben harmadik évébe lép már az 1935. évben megalakult Baráti Körünk. Áldozatos kulturmunkáját vezetőségével dr. Zsitvay Tibor titkos tanácsos úr elnök, Krompaszky Miksa országgyűlési képviselő, ny. tanker. kir. főigazgató tb. elnök, dr. Lazarovits Lajos főorvos ú. v. alelnök, dr. Forbát Imre műegyetemi magántanár. alelnök, dr. Földes Gyula ügyész, Fabriczky László ny. bankigazgató pénztáros urakkal és a választmányával az élén. Szociális programjához híven 1938. év karácsonyán is megalálta a Baráti Kör a módot, hogy enyhítő szeretettel jóviseletű és jólömenetelű diákjainkat a szent karácsonyra megajándékozza és letörölje a könnyeket a diákszemben. A Baráti Kör több ízben segítségére sietett tanítványainknak. Társadalmi működésének több kimagasló eseménye volt 1938. év februárjában Zsitvay Tibor titkos tanácsos úr fővédnöksége alatt, Krompaszky Miksa orsz. gyűlési képviselő, dr. Lazarovits Lajos főorvos, dr. Földes Gyula védnöksége alatt és kerületünk legkiválóbb hölgyeinek és urainak támogatásával megtartotta a kerületünkben immár hagyományossá váló »Berzsenyi Bált.« Erkölcsi és fényes anyagi sikere nemcsak az agilis bálelnökséget dícséri, de legszebb bizonyítéka volt annak a ragaszkodásnak, amelyet nemcsak a Baráti Kör tagjai, de volt diákjaink és kedves szülei éreznek az Alma Mater és a Baráti Kör iránt. Anyagi áldozatot és fáradságot nem kímélve nemes céljaink előremozdításával estélyünket a karitás ünnepevé tettük. Fogadják ezúton a megjelenek a Baráti Kör elnökségének hálás köszönetét a megértő nagylelkűségért. Különösen a Lipótvárosi Társaskör nagylelkű elnöksége felé fordul hálás szeretetünk, mert helységek átengedésével meleg otthont adtak nekünk. 1938. május 6-án gimnázium tantermében díszközgyűlést tartott körünk. Ennek keretében nagy számú közönség előtt, amelyből közéletünk jelesei sem hiányoztak. Az ünnepi beszédet elnökünk dr. Zsitvay Tibor titkos tanácsos úr öngyméltósága mondta. Emelkedett hangú, gondolatokban és érzelmekben gazdag beszéddel leplezte le Krompaszky Miksa orsz. képviselő, távozó intézeti igazgatónk arcképét. A távozó főigazgató úr értékes működésének 3000 pengős Krompaszky Miksa ösztöndíjas alapítvánnyal hódolt egyesületünk.

11. Szülői értekezletek. Ezeknek az értekezleteknek a fontossága évről évre nő. A legfőbb rendeltetésük a szülői ház és iskola közös kapcsolatának a megteremtése és az azonos szempontú, közös világnézetű nevelés biztosítása. A szülők naponként jobban és jobban megértik ennek a fontosságát és nagy érdeklődéssel jelennek meg ezeken a konferenciákon. Hozzászólásaik bizonyítják, hogy üdvösnek tartják gyermekeik problémáinak közös megbeszélését.

12. Érettségi találkozók. 1938. június hó 18-án gyűltek össze az intézet 35 évvel ezelőtt érettségizett növendékei, június 29-én pedig a 20 évvel ezelőtt végzett növendékek fognak emlékünnepelet tartani.

13. Az intézetben lévő idegen intézmények. Iskolánkban sok idegen intézmény nyert elhelyezést. Az olasz királyi követség fennhatósága alatt működő olasz nyelvtanfolyamok iskolánkban működnek. A lengyel nyelvű tanfolyamokat

ugyancsak intézetünkben tartják. A Kőrösi Henrik íráspedagógia gyűjteményt és a magyar Irástanulmányi Társaság Kutató Intézetét is itt találjuk. A Szépírást Tanítókat Vizsgáló Bizottság itt tartotta az elmúlt évben képesítővizsgálatait; a M. Gyorsírók Orsz. Szövetsége választmányi és díszülései, az O. K. T. matematikai és fizikai szakosztály kísérleti előadásai itt folytak le.

14. Adományok. Első Pesti Hazai Takarékpénztár Egyesület intézetünk szegénysorsú tanulóinak segélyezésére és szorgalmas tanulók jutalmazására 50 P-t ajándékozott intézetünknek.

A Berzsenyi Dániel Gimnázium Baráti Köre az évvégi jutalmakra nagy bőkezűséggel 216 P-t juttatott az igazgatóságnak, amelyből részint segélyeket, részint pedig jutalmakat osztottunk ki. Ezekről az értesítő más helyén számolunk be.

Major József rt. igazgató úr hasonló céllal 50 P-t ajándékozott intézetünknek, amelyből könyvet vásároltunk jeles előmenetelű tanulóink jutalmazására. Ezekről a könyvjutalmakról más helyen emlékezünk meg.

15. Jutalmak. Az intézet barátai és jóakarói lehetővé tették, hogy szorgalmas és nehéz anyagi viszonyok között élő növendékeinknek pénzbeli segélyt adhattunk, jeles előmenetelű tanulóinknak pedig könyvjutalmat oszthattunk ki. Ennek a segélynek a nagysága felülmulta az előző éveket.

Elsőnek a Schmiedt Alajos alapítvány kamatait kell említenünk, amelyet feledhetetlen kartársunk elgondolásának megfelelően kiváló matematikusnak juttattuk, Gellért György VI. b. osztályú tanuló személyében. A Pollák alapítvány kamatait pedig Szilvágyi Imre VIII. osztályú tanulóknak osztottuk ki a német nyelven tett szép előmenetele jutalmazására. A Baráti Kör pénzajándékát az alább felsorolt tanulók kapták: Katona Zoltán VIII. o. 86 P, Lakos István VIII. o. 50 P, Lazicius Gyula VII. o., Lázár Péter VI. a. o., Gellért György VI. o., Zulik Róbert V. a. o., Sedlmayer László IV. o., Csiky György III. a. o., Gévy Béla III. b. o., Tyma Frigyes II. o. tanulók egyenként 10 P-t.

Az Első Pesti Hazai Takarékpénztár Egyesület 50 P-ös ajándékát a következő tanulók között osztottuk fel: Gerendás Sándor IV. a. o. 10 P, Tóth Szaboles IV. a. 15 P, Kiszelyi János IV. b. o. 15 P, Keresztes György V. b. o. 10 P:

Major József úr adományából Veres János III. a. o. tanulóknak 20 P-t adtunk, a többi pedig könyvvásárlásra fordítottuk s ezeket ajándékoztuk a következő tanulóknak: Dobó Pál III. b. o., Kemény Tibor III. b. o., Fenyő Egon III. b. o., Zucker Róbert III. b. o., Fried István III. a. o., Stern István III. a. o.

Krompaszky Miksa ny. tanker. kir. főigazgató, volt igazgatónk és a Baráti Kör közös ajándékából könyvjutalmakat juttattunk az alább felsorolt tanulóknak: I. o.: Frankel Tamás, Lengyel Gábor, Nagy Egon. II. o.: Bánhalmi György, Bock János, Büchler Tamás, Hajdú György, Huppert Pál, Kemény János, Radó Iván, Szőnyi Tamás, Waldmann István, Weiner Iván. III. a.: Heller Andor, Klein György, Salzberger István, Szabó Mihály, Várnai Tibor. III. b.: Ambrus György, Bernhardt Péter, Krompaszky Lajos, Major János, Sándor Tamás, Strausz György. IV. a.: Ádám György, Gábor István, Grausz Tamás, Kelemen Ferenc, Sugár Mihály, Szende Ottó. IV. b.: Kertész Géza, Molnár Imre, Rába Rchárd. V. a.: Gellért Ferenc, Gouth István, Rátkay István, Vértes István. V. b.: Széchy László, Glass Tamás, Vető László. VI. a.: Fuchs

György, Flusser János, Huppert István, Tóth Bálint. VI. b.: Benesi Attila, Brill Gábor, László János, VII.: Bauer Iván, Friedmann Imre, Forbáth Tamás, Kálmán György, Török Péter, VIII. o.: Lakos István, Palágyi Róbert, Révész András.

Glass Tamás V. b. o. tanuló könyv ajándékot ajánlott fel a legjobb latinos osztálytársának. Az osztály Vető Lászlónak juttatta az ajándékot.

Faragó Sándor a Matematikai Lapok szerkesztője szorgalmas munkatársának Freud Géza VI. a. o. tanulónak értékes matematikai tárgyú könyvet ajándékozott az igazgatóság útján.

Virág Oszkár kartársunk pedig Gellért György VI. b. o. tanulónak az olasz nyelvben tett kiváló előmenetele jutalmazására szép könyvet juttatott.

16. Az állat és növényvédelem. Ennek fontosságára a gyakran megtartott tanulmányi kirándulások alatt a helyszínen hívtuk fel a fiúk figyelmét és buzdítottuk őket a nemes eszmének hathatós továbbfejlesztésére.

III.

HATÓSÁGOK.

A budapesti V. ker. m. kir. áll. Berzsenyi Dániel gimnázium fenntartója a magyar állam. Az intézet a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium rendelkezése alatt áll.

Vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter gróf Teleki Pál dr. Államtitkár: dr. Zsindely Ferenc. A minisztérium középiskolai ügyosztályának főnöke dr. K. Kovács Gyula, miniszteri tanácsos.

A budapesti tankerületi királyi főigazgatója Pintér Jenő dr., a szegedi Ferenc József Tudományegyetem nyilván. r. tanára, a M. Tudományos Akadémia, Szent István Akadémia, Kisfaludy Társaság és Petőfi Társaság tagja, a debreceni gr. Tisza István Tudományegyetem díszdoktora.

IV.

A TANÁRI TESTÜLET.

Nyugalmozott tanárok:

Glatz Ferenc ny. tanár, c. igazgató. Szaktárgyai: latin, görög ny. Szolgálati éveinek száma 35, ebben az iskolában 18. (Lakik: I., Szirtes-út 4/a.)

Goldziher Károly dr. ny. tanár, főisk. r. tanár, műgyet. m. tanár. Szaktárgyai: matematika, fizika. Szolgálati éveinek száma 24, ebben az iskolában 2. (Lakik: I., Mészáros-utca 12.)

Novák Lajos ny. r. k. hitlanár, pápai prelátus, esztergomi főkáptalan, tb. kanonok, érseki főbiztos, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa. Szolgálati éveinek száma: 30. (Lakik: VIII., Szentkirályi-u. 22.)

Schmiedt Alajos ny. tanár, gimn. igazgató, Szaktárgyai: matematika, fizika. Szolgálati éveinek száma: 35, ebben az iskolában: 27. (Lakik: I., Bors-u. 22. sz.)

Szmetana Ágoston ny. tanár, igazgató. Szaktárgyai: művészeti és geometriai rajz. Szolgálati éveinek száma: 35. ebben az iskolában 34. (Lakik: V., Alkotmány-utca 23.)

Walton Róbert ny. tanár. Szaktárgyai: magyar, német. Szolgálati éveinek száma 34, ebben az iskolában 11. (Lakik: II., Zsigmond-u. 5.)

Virág Oszkár ny. tanár. Szaktárgyai: matematika-fizika. Szolgálati éveinek száma: 38, ebben az iskolában 38 év. (Lakik: V., Kresz Géza-u. 24.)

A TANÁRI TESTÜLET MŰKÖDŐ TAGJAI.

Sorszám	N É V	Képesítés	Alkalmazásának minősége	Szolgálati évei		Ez évben tanított			Egyéb beosztás	L a k i k
				összesen	itt	osztály	tantárgy	heti órák		
1	Vitéz Pálfi János dr. egy. m. tanár	L-Tör	ig.	20	1	—	—	—	Egy. m. tanár, tanuhányi felügy.	V. Markó-u. 29—31.
2	Ambrózy Pál	L-G	r. t.	33	17	IV. A, V. A, VI. A, IV. A	L Tör.	17	VI. A. oszt.-főnök tanári kvrtár óre	IV. Váci-u. 57.
3	Bartmann György dr.	M-N	ó. h. t.	2	2	III. A, II. B, IV. B, V. A, II. A, VII., IV. B.	M N Gy. i.	20	III. A. osztfőnök értekezl. jegyző	III. Petur-u. 33.
4	Benkó Barnabás	L-M	r. t.	10	1	I. I.	M L	11	I. osztfőnök	Pestszenterzsébet, Kende Kanuth-u. 7.
5	Bezdek József dr. igazgató	Ter. Fő.	r. t.	35	3	II. III. A, III. B, IV. B, VII., II., IV. B, III. A, III. B.	Fő. Ter. Eg.	18		IX. Mester u. 3.
6	Bölcsházy Árpád	Sz. Fiz.	ó. h. t.	3	3	II. IV. A, IV. B, V. A, V. B, VII. IV. A.	Sz. Fő.	20	Mat.-fiz. sakk-kör vezetője	X. Simor-u. 43.
7	Egner Sándor	L-G- N-O-F	r. t.	28	2	IV. B, V. A, VI. A, VI. B.	L O	19	III. B. osztfőnök	V. Zsitvay Leó-u. 20.
8	Falk Zsigmond	É	i. f. t.	4	4	I. II.	É	3	Egyh.-világi karének	V. Váci-ut 50.
9	Fischer Vilmos dr.	M-N	h. t.	4	4	III. B, IV. B, V. B, VIII. V. B. VIII.	N M Fil.	17	V. B. osztfőnök iroda segéd	VI. Szondy-u. 21.
10	Holma István dr.	RK. H	r. t.	34	32	I—VIII.	H	16	Exhortatio	I. Alkotás-u. 31.
11	vitéz Horváth Antal c. igazgató	L-Tör	r. t.	28	15	II. VIII. III. B, VI. A, VIII.	L Tör.	19	II. osztfőnök	Vecsés, Sándor-u. 16.
12	Horváth Gyula	Testn.	o. h. t.	2	2	II. III. B. IV. B. V. A. VI. B. VIII.	Tör.	20	Sportkör vezetője	Vecsés, Batthyányi-u. 5.

13	Juhász István dr.	Eg.	i. f. t.	4	4	VII. VIII.	Eg.	2	Iskolaorvos	VIII. Szentkirályi-u. 22.
14	Kardos Tibor dr.*	L-G	r. t.	6	6	V. B. VII. VIII.	O	12	Egy. m. tanár	II Szász Károly-u. 3.
15	Luttor Ignác c. igazgató	R	r. t.	15	15	I. II. VII. VIII.	Sz. i. R	4	Tanulm. felügyelő	XIV. Aréna-ut 29.
16	Mező Ferenc dr. c. igazgató	L-G	r. t.	26	3	III. A. III. B. V. B. IV. B.	L Tör.	16	III. B. osztfőnök	II, Margit-körut 50.
17	Szakács Ödön dr.	Testn.	r. t.	9	1	I. III. A. IV. A. V. B. VI. A. VII.	Tor.	20		VIII. Üllői-ut 86.
18	Schwartz Jakab	Izr. h.	r. t.	29	4	I-VIII.	H	16	Liturgia	VII. Dohány-u. 56.
19	Szentgyörgyi László dr.	M-L	r. t.	28	17	II. VI. A. VI. B. VI. B. VII.	M L	19	VII. osztfőnök	II. Téglá-u. 3.
20	Takáts László	Fő. Tört.	r. t.	7	4	III. A. V. A. V. B. VI. B. VII. I.	Tör. Fő.	20	Tört. földr. szertár óre	I. Várfok-u. 12.
21	Tyma Lajos	Sz. Fiz.	r. t.	27	3	VII. VIII. III. A. VIII.	Fiz. Sz.	16	VIII. osztf., ig. h., tandíjkez., fiz. szert. óre	V. Kálmán-u. 24.
22	Vajk Lajos	R	r. t.	19	2	I-VI. B.	R	16	Művészeti kör vez. rajzszertár óre	Rákospalota Bocskay-u. 98.
23	Vajthó László dr.	M-N	r. t.	26	13	VII. VIII. V. A.	M N	8	E. m. tan. önképzőkör vez., tanulm. felügy.	I. Ferry Oszkár-u. 47.
24	Varga Sándor dr.	Ter. Fő.	r. t.	31	19	IV. A. V. A. V. B. VI. A. VI. B.	Ter.	16	V. A. of. tanulm. felügy. termr. szertár ór	III. Zsigmond-tér 8.
25	Zékány Gyula	Sz. Fiz.	r. t.	12	1	I. III. B. VI. A. VI. B. III. A. III. B. VI. A. VI. B.	Sz. Fiz. Fő.	19	VI. B. osztfőnök	I. Karácsonyi-út 9.
26	Zíper Sándor	M-N	r. t.	28	11	IV. A. IV. A. VI. A. VI. B. IV. A. VI. A. V. B.	M. N. (gy. i.)	18	IV. A. of., ifj. kvrtár óre, gyorsírókör vez.	IX. Ráday-u. 32.

A jelzések magyarázata: ig. = igazgató; r. = rendes tanár; h. = helyettes tanár; ó. h. t. = óraadóhelyettes tanár; k. ó. h. = kisegítő óraadóhelyettes tanár; of. = osztályfőnök.

É. = ének; Eg. = egészségtan; Fil. = filozófia; Fiz. = fizika; Fő. = földrajz; G. = görög; Gy. = gyorsírás; H. = hittan; L = latin; M = magyar; N = német; O = olasz; R. = rajz; Sz. = számtan; Sz. i. = szépírás; Ter. = természetrajz; Tör. = történelem.

*) óráit 1938. április 1-től részint Virág Oszkár, részint pedig Eigner Sándor helyettesítette.

Vallástanárok :

A rendes órarend keretén kívül tanítottak: Mórocz Sándor evangélikus vallástanár (lakik: Bpest, VII. Damjanich u. 38. sz.), Losonczy Lajos református vallástanár (lakik: Bpest, IX. Mester u. 21. sz.), Pető István unitárius vallástanár.

A rendkívüli tárgyak tanárai :

Bartmann György dr. és Fischer Vilmos dr. h. tanárok vezették a német társalgást 1—1 csoportját heti 2 órában.

Horváth Gyula ó. h. tanár tanította a vívást heti 2 órában.

Kardos Tibor dr. r. tanár olasz társalgási tanfolyamot tartott két csoportban.

Szentgyörgyi László dr. r. tanár az angol nyelvű társalgást vezette két csoportban heti 4 órában.

Tyma Lajos r. tanár vezette a fizikai gyakorlatok két csoportját heti 4 órában.

Vajk Lajos r. tanár vezette a művészeti rajztanfolyamot két csoportban heti 4 órában.

Varga Sándor dr. természetrajzi gyakorlatokat vezetett heti 2 órában.

Altisztek :

Hunyadi András kapus, Kele János szakaltiszt, Kovács István kiségitő szolgálja, özv. Bartl Alajosné napibéres takarítónő.

V.

A TANÁRI KAR TÁRSADALMI ÉS IRODALMI MUNKÁSSÁGA.

Vitéz Pálfi János dr., egyetemi magántanár »Egyiptom kultúrtörténete, különös tekintettel a gazdasági viszonyokra« című tárgykörből. Kollégiumot tartott a bpesti kir. magyar Pázmány Péter Tudományegyetemen mindkét félévben éspedig: »Halotti kultusz az ókori Egyiptomban« és »Az ókori egyiptomiak szellemi élete« (tudomány és irodalom) címen. Azonkívül tanította az egyiptomi nyelvet a hieroglif szövegek alapján. Ugyancsak az egyetemen tartott prozemináriumi gyakorlatokat. »Az ókori Kelet népeinek kultúrtörténete« köréből. A történeti oktatás tanulmányi felügyelője. A Vitézi Rend tagja, a Tanárok Nemzeti Szövetségének alelnöke és szövetség filológiai-

történelmi szakosztályának elnöke, a Teleia osztályelnöke, a Szepesi Szövetség és a M. Keleti Társaság választmányi tagja, az Univerzum mozgószínház igazgatósági tagja, az Orsz. Középiskolai Tanáregyesület és a Lőcsei Öregdiákok Egyesületének választmányi tagja, a Berzsenyi Dániel Gimnázium Baráti Körének tb. elnöke, az Oktatófilmek Bíráló Bizottságának meghívott szakértője, az Oktatófilm Kirendeltség Pedagógiai Bizottságának tagja. Előadásokat tartott különféle kulturegyesületekben. A Kőlcsey Ferenc gimnázium értesítőjében két megemlékezést írt. Írta a történelmi utasításokat a legújabb tantervhez. Szerkesztett és írt két történelmi tankönyvet a III. és IV. osztály számára. Tudományos dolgozata jelent meg a Mahler Ede Emlékkönyvben »Totenopfer und Opferformeln bei den Ägyptern der alten Zeit« címen. Emléklapos százas. Kitüntetései: III. o. katonai érdemkereszt a kardokkal, I. és II. o. vitézségi érem, Károly csapatkereszt, Sebesülési érem és a II. o. német vaskereszt.

Dr. Bartmann György, tanár, okleveles kántor, a rómaiifördői róm. kat. egyházközség énekkarának vezetője. Kulturstéket rendezett, előadást tartott »Szent István tisztelete napjainkig« címmel.

Egner Sándor. Kir. törv. hites tolmács.

Iovag Falk Zsigmond okleveles középiskolai énektanár, okleveles egyházkarnagya, végbizonyítványos orgonista és zeneszerző, okleveles tanítóképezdei ének- és zenetanár, okleveles kántor. A Ferdinánd-téri templom karnagya, az Árpádházi Boldog Margit ének- és zenekar zenei vezetője. A szentistvánvárosi Keresztény Körben az Árpádházi Boldog Margit Vegyeskar és szólisták közreműködésével február 12-én hangversenyt rendezett, melyen mint karmester és kísérő vett részt. Az Árpádházi Boldog Margit Egyházközség kulturális szakosztályának alelnöke. Ebben a minőségben tevékeny részt vett az egyházközség havonta megtartott kulturstjein, mint a zenei rész szervezője és betanítója. Ősszel adták elő először ének és zenekarra, valamint szoprán szóra. Írt *Tantum ergo* című művét, a Ferdinánd-téri templomban.

Dr. Fischer Vilmos, előadást tartott a Budapesti Tanári Körben »Tanárképzés a Harmadik Birodalomban« címmel.

Vitéz Horváth Antal r. tanár, c. igazgató, emléklappal ellátott százados, a kardokkal ékesített III. oszt. katonai érdemkereszt, a bronz »Signum Laudis«, az arany és I. oszt. ezüst vitézségi érem, a Károly csapatkereszt, a sebesülési érem és a karddal és sisakkal díszített háborús emlékérem tulajdonosa, a vecsési N. E. P. elnöke, a »Vecsési Kat. Kör« társelnöke, a monori járás vitézeinek járási hadnagya, Pest vm. törvényhatósági bizottságának tagja, a vecsési polgári iskolaszék alelnöke, Vecsés község képviselőtestületének tagja, KANSZ gimnáziumi csoportjának jegyzője, a Középiskolai Tanárok Nemzeti Szövetségének igazgatósági tagja, a vecsési cserkészek helyibizottságának társelnöke, a vecsésstelepi róm. kat. egyháztanács világi elnöke, a vecsésstelepi Credo egyesület világi elnöke.

Horváth Gyula o. h. tanár, a Kisok labdarúgószakosztályának helyettes vezetője, a MOVE vecsési csoportjának elnöke, a 41. sz. Berzsenyi Dániel cserkészcsoport parancsnoka.

Kardos Tibor dr. r. tanár, egyetemi magántanár, a budapesti Philologiai Társaság, a Parthenon, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság választmányi tagja, az Irodalomtörténeti Társaság, Történeti Társulat, Istituto di Studi Romani magyar tagozatának rendes tagja. Ez évi irodalmi munkássága a következő: Kálti Márk képeskrónikája, Budapest, 1938; Irodalmunk a humanizmus korában. (A M. Művelődéstörténet II. k.) Budapest, 1938; La renaissance en Hongrie (Nouvelle Revue de Hongrie) Budapest, 1938. Cikkeket írt az Egyetemes Philologiai Közönlönyben, Századokban. Az Orsz. Közoktatásügyi Tanács megbízásából tankönyvbírálatot írt. Az olasz királyi kormány »premio« ösztöndíjával 1938. április 15-től a tanév végéig Rómában tartózkodott.

Luttor Ignác c. gimn. igazgató, az írásoktatás ügyének orsz. felügyelője, a Szépirástanítókat Vizsgáló Bizottság tagja, a M. Rajztanárok Egyesületének választmányi tagja, a Körösi Henrik Íráspedagógiai Gyűjtemény öre. Résztvett a középiskolai Tanterv és Utasítás szerkesztésében és a zsinórírás országos bevezetésének szervezésében, tankönyvek bírálatában és az iskolai tanszerek szabványosításában. Tanfolyamot tartott a rajztanárjelöltek, a szföv. tanítók és a debreceni tankerült tanítói, valamint a német kisebbségi tanítók részére, előadást pedig a veszprémi és a székesfehérvári r. k. tanítóóság közgyűlésén. Szerkeszti a vidéki iskolák ABC-könyvének és új vezérkönyvének, valamint a Csendőrségi Mintalapok íráspedagógiai részeit. Tanulmányai jelentek meg a zsinórírásról a Néptanítók Lapjában és a Gyermekevédelem c. szaklapban, továbbá a Tanítók Évkönyvében. Önálló újabb munkái: »Az új írásmód gyors-tanfolyama,« a »Sütterlin-féle német folyóírás,« a »Díszítő írás kátéja« és »Falimintasorozat az új írásmódhoz.« A zsinórírástanítás rendszerét a székesfehérvári orsz. tanügyi kiállításon is bemutatta. Emléklapos honvédtüzér hadnagy. A Károly csapatkereszt és a II. o. ezüst vitézségi érem kétszeres tulajdonosa.

Mező Ferenc dr. c. gimn. igazgató, az 1928. évi amsterdami olympia irodalmi részének bajnoka, emléklappal ellátott százados, a III. oszt. hadiékítményes Vaskoronarend, a III. oszt. hdkm. Katonai Érdemkereszt, a bronz Signum Laudis (mindhárom a karddal), a kormányzó Signum Laudis, Károly Csapatkereszt, Sebesülési Érem, Háborus Emlékérem, a Német Olympiai Díszjelvény II. osztályának tulajdonosa, a Magy. Olympiai Társaság főtitkára, az Erdélyi Sportfrók Egyesülete, a Gyopár Turista Egylet és a Lipótvárosi Társaskör tiszteletbeli tagja, a Nemzeti Sport Club örökös tiszteletbeli-, a Nagykanizsai Irod. és Műv. Kör és a Nagykanizsai Felsőkeresk. Irod. és Műv. Kör és a Nagykanizsai Felsőkeresk. Iskolát Végzettek Körének dísztagja, a Magyar Uszó Szövetség és a Magyar Orsz. Torna Szöv. igazgató tanácsának tagja, a Magyar Sportújságfrók Egyesületének ellenőre, a Toldi Torna Egylet elnöke, a Nemzeti Sport Club alelnöke, a Mátyás Öregdiákok Egyesületének tb. elnöke, stb. Irod. működése: különnyomatban megjelent az Érdekeségek a magy. lövészsport múltjából c. tanulmánya. Cikkei a következő folyóiratokban és lapokban jelentek meg: Magyar Minerva (Pozsony), Uj Idők, Testnevelés, Levente, Zalai Közönlöny, stb. Az Uj Idők Lexikonának munkatársa, a Diák Naptár szerkesztője. Előadást tartott a rádióban. (A magyar lövészsport múltjából, címen), továbbá tíz előadást különböző társadalmi és kulturális egyesü-

letben. A németek az ő javaslatára indították meg az 1936. ősze óta folyó újabb olimpiai ásatásokat.

Dr. Szakáts Ödön. (Szegedi) Kitartás Egyetemi Atlétikai Club és a Budapesti Torna Club tagja. A magyar Országos Torna Szövetség művezetője. I. osztályú tornán versenybíró. A székesfehérvári tankerületi tornaversenyen a Kisok képviselője. Tornaszövetség 1938. évi bajnoki gyakorlat pályázatán első díjat nyert.

Dr. Szentgyörgyi László. A Budapesti Tanári Kör választmányi tagja. Sajtó alá rendezte Jósika Miklós »Abafi«-ját (Arany János könyvtár).

Takáts László rendes tanár, »Pro Ecclesia et Pontifice« pápai érdemkereszt tulajdonosa. Tabáni rk. egyházközség tanácstagja. Kulturális szakosztály elnöke, Tabáni Credo ü. v. elnöke, »Tabáni Karitás« pénztárosa. Urak Mária Kongregációjának tagja, Földrajzi Társaság tagja, Emerikána Transylvania korporációjának dominusa, Mátyás Gimnázium Öregdiákjai Egyesületének választmányi tagja, Berzsenyi Dániel Gimnázium Baráti Körének főtítkára. Cikket írt az Egyházközség Tudósítójába »Szent István« címen. Előadásokat tartott Tabáni Egyházközségben »Szent István, a magyar állam megalapítója,« Külső Lipótvárosi Keresztény Körben »Eucharistia szociális jelentősége,« Budavári rk. Egyházközség Kultúrestjén »Szent István kora művészeti emlékei,« Mátyásföldi Credoban »Szent István és a magyar egyház«, Mátyásföldi Keresztény női szervezeteknek »Mai női karakter társadalmi hatása« Rómaifürdői rk. egyházközség Kultúrestjein »Szent István és a keresztény magyarság«, »Szent István nemzeti állama« címen.

Dr. Vajthó László, egyetemi magántanár, tanulmányi felügyelő. A Magyar Irodalomtörténeti Társaság, a Budapesti Tanári Kör, az Ige választmányi, a nagykorósi Arany János Társaság, a Pen-Club rendes tagja. Főbb dolgozatai: Reviczky önarcképe (Pap Károly emlékkönyv), Reviczky a humorról (Mítrovics Gyula emlékkönyv). — La crise de nos théâtres; le théâtre national modèle (Deuxieme congrès international d' esthétique et de science de l' art, Paris, 1937.). Kormánybiztos volt a Baár-Madas leánygimnázium VIII. b. o. érettségijén. A Protestáns Szemle színházi kritikusa. A Magyar Irodalmi Ritkaságok, A Tanítás Problémái, a Magyar Írók c. kiadványsorozatok szerkesztője.

Varga Sándor dr. r. tanár, tanulmányi felügyelő, emléklapos főhadnagy, a kardokkal ékesített ezüst és bronz Signum Laudis, Károly-csapatkereszt tulajdonosa. Az Országos Közoktatási Tanács természetrajz-kémiai, földrajzi bizottságának tagja. Közreműködött a természetrajzi és földrajzi új tanterv és végrehajtási utasításának munkálataiban. A vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól megbízva a biológiai munkatanítás vezetésével.

Zékány Gyula a budai g. kat. Egyházközség tanácstagja.

Zíper Sándor r. tanár az Országos Középiskolai Tanáregyesület és a Budapesti Tanári Kör választmányi tagja. A Budapesti Tanári Kör főtítkára. A Nemzeti Egység Fővárosi Tanügyi Szervezetének titkára és intéző-bizottsági tagja.

VI. TANTÁRGYFELOSZTÁS.

A tanár neve	I.	II.	III/a.	III/b.	IV/a.	IV/b.	V/a.	V/b.	VI/a.	VI/b.	VII.	VIII.	Heti óra szám	Osztály főnökség
Ambrózy Pál r. t.					L: 5 Tör: 3		L: 5		L: 4				17	VI/a.
Bartmann György dr. ó. h. t.			N: 4 M: 5	M: 3		M: 3 Gy.i. 2	M: 2				N: 2		20	III a.
Benkó Barnabás r. t.	M: 5 L: 5 o.f.o: 1												11	I.
Bezdek József dr. r. t. ig.		F: 2 Ter: 2	F: 2 Eg: 1	F: 2 Eg: 1		F: 1 Ter: 4					F: 2		18	
Bölcsházi Árpád ó. h. t.		Sz: 4			Sz: 3 F: 1	Sz: 3	Sz: 3	Sz: 3			Sz: 3		20	
Egner Sándor r. t.						L: 5	O: 4		O: 5	O: 5			19	IV/b.
Falk Zsigmond i. f. t.	É: 1	É: 2											3	
Fischer Vilmos dr. h. t.				N: 4		N: 3		M: 3 N: 2				N: 2+1 Fil: 2	17	V/b.
Holma István dr. r. t.	H: 2	H: 2	H: 2	H: 2	H: 2	H: 2	H: 2	H: 2	H: 2	H: 2	H: 2	H: 2	16	
vitéz Horváth Antal r. t. c. ig.		L: 5 o.f.o: 1		Tör: 3					Tör: 3			L: 4 Tör: 3	19	II.
Horváth Gyula ó. h. t.		Tor: 4		Tor: 4		Tor: 3	Tor: 3			Tor: 3		Tor: 3	20	
Juhász István dr. i. f. t.											II.félév Eg: 2	I.félév Eg: 2	2	

Kardos Tibor dr. r. t.								O: 4			O: 4	O: 4	12	
Luttor Ignác r. t. c. ig.	Sz.i. 1	Sz.i. 1									R: 1	R: 1	4	
Mező Ferenc dr. r. t. c. ig.			L: 4	L: 4		Tör: 3		L: 5					16	III/b.
Szakács Ödön dr. r. t.	T: 4		Tor: 4		Tor: 3			Tor: 3	Tor: 3		Tor: 3		20	
Schwartz Jakab r. t.	H: 2	H: 2	H: 2	H: 2	H: 2	H: 2	H: 2	H: 2	H: 2	H: 2	H: 2	H: 2	16	
Szentgyörgyi László dr. r. t.		M: 5							M: 3	L: 4 M: 3	L: 4		19	VII.
Takáts László r. t.	Fő: 5		Tör: 3				Tör: 3	Tör: 3		Tör: 3	Tör: 3		20	
Tyma Lajos r. t.			Sz: 3								Fiz: 4+1	Sz: 3 F: 4+1	16	VIII.
Vajk Lajos r. t.	R: 2	R: 2	R: 2	R: 2	R: 2	R: 2	R: 1	R: 1	R: 1	R: 1			16	
Vajthó László dr. r. t. isk. látg.							N: 2				M: 3	M: 3	8	
Varga Sándor dr. r. t. isk. látg.					Ter: 4		Ter: 3	Ter: 3	Ter: 3	Ter: 3			16	V/a.
Zékány Gyula r. t.	Sz: 4		Fiz: 2	Sz: 3 Fiz: 2					Fő: 1 Sz: 3	Fő: 1 Sz: 3			19	VI/b.
Zipser Sándor r. t.				M: 3 N: 3 Gy.i. 2		Gy.i. 2	Gy.i. 2	N: 3	N: 3				18	IV/a.

TANULMÁNYI KIRÁNDULÁS

Osz- tály	Idő	Helye	Célja	Vezető tanár
I.	IX. 10.	Vár	Földrajz és tört. ism.	Takács László
I.	IX. 16.	V. kerület középületei	Földrajzi ismeretek	Takács László
I.	V. 14.	Margitsziget, romok	Történelmi ismeretek	Benkó Barnabás
II.	IX. 6.	Állatkert	Biológiai megfigyelések	Bölcs házy Árpád
II.	IX. 7.	Közlekedési Múzeum	Közlekedés fejlődése	Dr. Bezdek József
II.	X. 18.	Római-fürdő	Biológiai és földr. ism.	Dr. Bezdek József
II. és IV.	VI. 12.	Drégely és Nógrádvára	Földrajzi és tört. ism.	Dr. Bezdek, Dr. Varga
II.	V. 14.	Margitsziget	Földrajzi és tört. ism.	Horváth Gyula
III.a	IX. 6.	Városliget	Zoológiai tanulm.	Dr. Bezdek József
III.a	IX. 7.	Nemzeti Múzeum	Régiségtár megtekintése	Takács L., Bölcsházy Á.
III.b	IX. 7.	Nemzeti Múzeum	Tört. alapfogalmak	Takács László
III.b	IX. 8.	Városliget	Közlekedési Múzeum	Dr. Bartmann Gy.
IV.a	IX. 6.	Nemzeti Múzeum	Allattár	Bölcs házy Árpád
IV.a	IX. 7.	Közlekedési Múzeum	Földrajzi ismeretek	Zékány J.
IV.a	IV. 13.	Székesfehérvár	Történelmi ismeretek	Zipser S., Takács L.
IV.b	IV. 13.	Nemzeti Múzeum	Ásványtár	Dr. Bezdek József
V.a, b	IX. 7.	Hármashatár	Biológiai megfigyelések	Dr. Varga Sándor
V.a, b	IX. 28.	Fűvészkert	Botanikai megf.	Dr. Varga Sándor
V.a	IV. 11.	Székesfehérvár	Történelmi emlékek	Takács L., Dr. Varga S.
V.a	V. 12.	Esztergom	Történelmi emlékek	Takács László
IV-V, VI-VII.	X. 10-11	Kisterenye-Ózd-Aggtelek Lilafüred-Eger-Parád	Földrajz-természetvajz	Dr. Varga, Dr. Bezdek
V.b	IV. 20-22	Győr-Pannonh.-Sopron	Tört. és földr. ism.	Dr. Fischer V., Takács L.
V.a	V. 14.	Hármashatár-Csúcsh.	Biológiai megfigyelések	Dr. Varga Sándor
VI.a, b	IX. 6.	Hármashatár	Biológiai megfigyelések	Dr. Varga Sándor
VI.a, b	IX. 7.	Szépművészeti Múzeum	Művészeti megf.	Vajk L., Ambrózy P.
VII.	IX. 6.	Szépművészeti Múzeum	Műalkotások ism.	Vajk L.
VII.	X. 7.	Ernst Múzeum	Műalkotások ism.	Vajk L.
VII.	IV. 4.	Zsámbék-Esztergom	Tört. ism.	Takács László
VII.	V. 17.	Szépművészeti Múzeum	Műalkotások ism.	Vajk L.
VIII.	IX. 27.	Lipótmező elmeógyógyint	Pszichológiai tanulm.	Dr. Fischer V.
VIII.	IV. 4.	Esztergom	Ásatások megtekintése	Dr. Kardos T., Takács L., Dr. Fischer V.

VIII.

A TANÍTÁS ANYAGA.

Intézetünk az új középiskolai törvény értelmében a két évvel ezelőtt megkezdett átalakulást folytatta. Az idén a III. osztály is átalakult gimnáziummá. Így már csak a IV.—VIII. osztály reálgimnázium. A felsőbb osztályokban másodák modern nyelvként az olasz nyelvet tanítjuk.

IX.

AZ 1937-38. TANÉVBEN HASZNÁLT TANKÖNYVEK.

Az elmúlt tanévben egy-két új tankönyvet vezettünk be. Ezt részint az új tanterv életbelépése tette szükségessé, részint pedig a paedagógiában újonnan felmerült szempontok kívánták meg. Az 1937—38. tanévben beállott változások a következők:

A magyar nyelv és irodalom tanításában: Tordai—Magasi: Magyar olvasókönyv. III. A latin nyelv és irodalomban: Esztergomi—Gaál—Nagy: Latin olvasó- és gyakorlókönyv, III. o. Wágner—Gaál—Osvald: Római régiségek, V—VIII. o. Német nyelv és irodalomban: Thienemann—Schwartz: Német nyelvkönyv I. r. III. o., Miklós—Kaiblinger—Koszó: Német nyelvkönyv VIII. o. Földrajzban: Karl—Vargha: Földrajz II. r. I. o. Egészségtan: Bárczy Gusztáv: Egészségtan III. o.

X.

IFJUSÁGI EGYESÜLETEK.

1. Berzsényi Dániel Önképzőkör. Vezetőtanár: Vajthó László dr. Ifjúsági elnök: Lakos István VIII., alelnök: Palágyi Róbert VIII., második alelnök: Varga László VIII., főtitkár: Szulyovszky Tasziló VIII., könyvtáros: Katona Zoltán VIII., pénztáros: Hermann Jenő VIII., jegyző: Laufer Róbert VIII., háznagy: Gut László VIII. o. tanuló.

Az Önképzőkör 14 felolvasó és 2 választmányi ülést tartott, az érdeklődés állandóan nagy volt. Az előadások a régi és új, valamint a külföldi irodalommal egyaránt foglalkoztak. Ujdonságot jelentett a rövid, világirodalmi előadásorozat. A tagok versekkel, műfordítással, novellával is sikeresen szerepeltek. Ez idén az V. és VI. o. tanulói is érdemes munkásságot végeztek. Az évfordulókkal kapcsolatban emlékezések hangzottak el Kölcsey Ferencről, Kisfaludy Károlyról. Tanulmány méltatta az idén elhunyt József Attilát. Ascher Oszkár tanár úr, a Színészképző Iskola tanára, kinek ezúttal mondunk hálás köszönetet, előadást tartott a szavalás és az előadás művészetéről, elveit kitűnő szavalattal illusztrálva. Ez jótékonyan hatott két versenyünkre is.

A szónokversenyben Varga László első, Singer Tamás második, Vajk Péter harmadik helyezést ért el. A felsősosztályos szavalóverseny eredménye: 1. Varga László, 2. Steiner Gábor, 3. Vajk Péter. Az alsősosztályosok szavalóversenyén Grausz Tamás volt az első. Pályázatok győztesei: Lakos István (tanulmány), Székely István (szinkritika), Lakos István (történelmi téma). Az alsősosztályosok irodalmi pályázatán Ádám György tűnt ki, az az idézetversenyen: Vajk Péter.

A március 15. ünnepélyen Lakos István, Székely István beszéddel, Steiner Gábor, Vajk Péter, Varga László és Budaházy László szavallattal szerepeltek. Az Evangélikus Gimnáziummal tervezett csereülés a következő évre maradt.

A jövőévi tisztikar: Ifj. elnök: Török Péter VII., alelnök: Forbáth Tamás VII., főtitkár: Száva István VII., pénztáros: Neményi Tibor VII., jegyző: Blum Sándor VII., könyvtáros: Kálmán Béla VII., háznagy: Simon Imre VII., másodpénztáros: Mandl Róbert VI. b. másodjegyző: Gellért György VI. b., másodkönyvtáros: Drechsler György VI. b.,

Krompászky Miksa főigazgató távozásakor az Önképzőkör jegyzőkönyvében örökítette meg háláját az intézet volt igazgatója iránt.

2. »Lotz Károly« művészeti kör. A kör vezető tanára: Vajk Lajos. Ifj. elnök: Freund István, alelnök: Friedmann József, főtitkár: Palágyi Róbert, jegyző: Friedmann József, pénztáros: Lazarovits István, könyvtáros: Erdélyi Miklós, háznagy: Roboz István.

Ez évben 13 ülést tartottunk. Az előadások tárgya képzőművészeti és zenekultúra volt. A következő előadások szerepeltek nagy sikerrel: Munkácsi, Mednyánszky, Pólya T., László Fülöp művészete. A külföldi művészek ismeretése közül a Greco, Van Gogh és Rodin-ról szóló előadások emelkedtek ki. Az impressionismus, a karikatúra, a szimfonia, a plakát és a lakásról tartott előadások emelték az előadások színvonalát.

Meghívásunkra tartott előadást iskolánk dísztermében Aba Novák Vilmos hírneves festőművésznk. Ezen díszülésünkön a tanári kar számos tagja, valamint igen sokan a meghívott szülők közül megjelenésükkel biztosították nagymultú körünk számára a megérdemelt erkölcsi sikert.

A zenei előadóversenyünkön a zsüri ítélete alapján a hegedűverseny díját nyerték: Szende Ottó IV. a., Székely István VIII., a zongoraversenyét pedig Görög Péter VII., Mandl Péter IV. a. o. tanulók. Ez évben zenedélutánokat is tartottunk és hanglemezeket megszólaltattuk egy-egy híresebb zeneszerző alkotásait. A művészeti pályázatot nagy sikerrel bonyolítottuk le. A megoldandó feladatok között ezuttal ismét szerepel a zene. E pályázaton díjat nyertek: Barna István VIII., Erdélyi Miklós VIII., Lakos István VIII. o. tanulók. Szorgalmas előadók voltak ezévi üléseinken Székely István VIII., Singer Tamás VIII., Friedmann József VIII., Freund István VIII., Bauer Iván VII., Friedmann J. Antal V. a. o. növendékeink. Ezidei munkásságunkba belevontuk az alsóbb osztályokat is és a kör látogatottságát 50–55-ös átlagos létszámra emeltük.

A szokásos évi pályázatok teteleit idén úgy választottuk ki, hogy azon az alsóbb osztályú tanulók is résztvehessenek. A rajzpályázat tétele egy »könyvcímlap« volt. Jutalmaztuk: Barna István VIII., és Székely István VIII. a. tanulók rajzeit. A »városismertetés« pályázaton Singer Tamás VIII., Garai Tamás

V. b. és Szilágyi Gábor V. b. o. tanulók nyertek díjat. »Egy magyar opera-szerző« pályázaton Erdélyi Miklós VIII. és Székely István VIII. o. tanulók munkáit díjaztuk; »egy modern művészeti irány« pályázaton Freund István VIII. és Gottlieb Endre V. a. o. növendékeink nyertek díjat. Végül »a magyar képzőművesi pavillon« a budapesti világiállításon« c. pályázatot Freund István VIII. o. tanuló nyerte.

3. Sportköri jelentés az 1937—38. tanévben. A szeptember 12-én megalakított sportkör a hó második felében kezdi meg működését. Sportkörünk eredményes munkásságának egy nagyon fontos feltétele mindaddig nincs adva, az intézeti udvar. Örvendetes haladás mutatkozott a magatartás és sportfelfogás szempontjából. Ezen a téren főként a vízipolócsapat tagjai tündek ki.

A sportkör ezévben is a szokott szakosztályaival működött. A sportkör díszelnökei: K r o m p a s z k y Miksa tanker. kir. főigazgató, képviselő, dr. vitéz P á l f i János egyetemi m. tanár, gimn. igazgató. Tanárelnökei: H o r v á t h Gyula és dr. S z a k á t s Ödön testnevelési tanárok. Ifjúsági elnök: Neidenbach Ákos VIII. o. t., alelnök: Gut László VIII. o. t., titkár: Hermann Jenő VIII. o. t., jegyző: Várkonyi Tamás VIII. o. t.

Általában minden sportágnak megvoltak a művelői. Iskolánk, mint úszóiskola, ebben a tanévben is szorgalmasan tartotta edzéseit. Megrendeztük 1937. szeptember 13-án háziversenyünket, melyen több mint 70 tanuló vett részt. Kiemelkedő eredmények: 100 méteres gyorsúszásban Szuchentrong Ferenc VII. o. t. 1 perc 04 mp. és Harmund Róbert IV. o. t. 50 méteres gyorsúszásban 37 mp. és 50 méteres hátúszásban 44.4 mp. időt értek el. Résztvettünk a Kisok. orsz. úszóversenyén, melyet Szuchentrong Ferenc 100 méteres gyorsúszásban 1 p. 06 mp.-el harmadik lett. Stafétát indítottunk az úszómesterek vándordíjáért, melyben az összes főiskolák közül harmadikok lettünk. A finn kultuszminiszter úr tiszteletére rendezett stafétaversenyben 25 induló csapat közül, iskolánk harmadik lett. Ebben az évben válogatottat adtunk a Kisok. részére úszásban és vízipolóban, Szuchentrong Ferenc VII. o. t., aki résztvett a Budapest—Bécs és Budapest—Eger városok között megtartott diák úszó és vízipóló mérkőzéseken. A Kisok. vízipólóbajnokságban résztvettünk és nagyszerű szereplés után a második helyen végeztünk. A csapat tagjai Simon VII., Becsey VI., Sugatagi VII., Szuchentrong VII., Várkonyi VIII., Hermann VIII., Blum VII. o. tanulók. A »Kéler« vándordíjas úszóversenyen május 15-én Simon Imre VII. o. t. 200 méteres mellúszásban második és Szuchentrong Ferenc VII. o. t. 100 méteres hátúszásban harmadik lett. Az I. és II. korosztály részére megtartott vegyes stafétában az összes fővárosi iskolák közül harmadik helyen végeztünk.

Atletika: résztvettünk a Kisok. által rendezett hősök emlékversenyén, triatlonban, pentatlonban és dekatlonban, szép helyezést értünk el. Október 6-án résztvettünk MASZ által rendezett kegyeleti stafétán. A kerületi atletikai bajnokságban Zsakó Gyula VIII. o. t. a távolugrásban 635 cm-el második lett. Résztvett a Kisok. székesfehérvári meghívásos országos atletikai versenyén, ahol 638. cm-t ugrott.

Az év folyamán megrendeztük a szakosztályok házi versenyeit (tennisz, céllövés, kosárlabda, kézilabda, rugby és vívás). Iskolánk alsós labdarúgó, kosárlabda, jégchoki csapatai résztvettek a Kisok. bajnokságokban is.

A vívósporth fejlesztése érdekében barátságos vívómérkőzéseket tartottunk a Wagner és Zrinyi gimnáziumokkal.

Tornaünnepélyünket május hó 7-én tartottuk a Bólyai gimnázium torna-termében, amelyet a nagyszámú közönség zsúfolásig megtöltött. Az intézet igazgatóságán és tanári karán kívül megjelent Krompaszky Miksa tanker. kir. főig., képviselő úr és számos testnevelési tanár.

4. Matematikai és Természettudományi Kör. Vezető tanár: Bölcsház Árpád. Elnök: Révész András VIII., alelnök: Szegfű András VIII., főtitkár: Bass Pál VIII., jegyző: Katona Zoltán VIII., könyvtáros: Heller Ottó VIII., pénztáros: Lázár Gábor VIII., háznagy: Lazarovits István VIII., titkár: Száva István VII., másodjegyző: Vámos Endre VII., másodkönyvtáros: Török Péter VII., másodpénztáros: Biró István VII. o. tanulók.

Ebben az évben is külön üléseket tartottunk az V—VI. és VII—VIII. osztályok számára.

Bevezettük a Bólyai-reállal való csereüléseket. Ennek keretében 2—2 csereülést tartottunk, melynek előadói iskolánkból Bass Pál és Révész András VIII. o. tanulók voltak. Előfizettünk a Matematikai Lapok 8 példányára és a Természettudományi Közlönyre. Könyvtárunkat értékes matematikai és fizikai könyvekkel gyarapítottuk. Idén is megrendeztük a Csöpey-émlékversenyt. Ennek győztesei: V—VI. osztály: 1. Freud Géza VI. a., 2. Bisseliches Péter V. o., 3. Mandl Róbert VI. b. VII—VIII. osztály: 1. Grósz György VIII. o. és Halász Iván VII. o., 2. Bass Pál, Lázár Gábor és Szegfű András VIII. o. tanulók. Alsósok számára is rendeztünk versenyt. A győztesek díjazására 35 pengőt fordítottunk.

Szorgalmas előadók voltak: a VIII. osztályból: Bass P., Lázár G., Révész A., a VII. osztályból: Friedmann I., a VI. osztályból: Freud G. Az év végén megejtett választások alapján a Kör jövő évi elnöke Friedmann Imre lett.

5. Fotó kört az idén is dr. Varga Sándor tanár vezette. Az ő felügyelete alatt dolgoztak az önként vállalkozók a természetrajzi szertár tanári dolgozójának sötétkamrává átalakított vegyi fülkéjében. A budapesti középiskolák Verbőczy gimnáziumban megtartott idei fotóversenyén intézetünk a harmadik, az egyéni versenyben pedig Szulyovszky Tasziló VIII. o. tanuló a negyedik, Halász Iván VII. o. tanuló a kilencedik díjat nyerte.

6. Gyorsírókör. Vezető tanár: Zipser Sándor. Tisztikar: ifj. elnök: Török Péter VII., alelnök: Gellért István VI. b., titkár: Lázár Péter VI. a., pénztáros: Grünwald Iván VII., jegyző: Kertész Gábor VI. a. könyvtáros: Kovács László V. a. ellenőr: Fridländer György VI. a. o. tanulók.

A kör két csoportban tartotta üléseit: külön a haladók, külön a kezdők részére. Rendeztünk állandó versenyt is. Eredmények: első csoport: 1. Lázár Péter VI. a., 2. Fridländer György VI. a., 3. Gellért György VI. b., második csoport: 1. Horváth János IV. a., 2. Gráf Ervin IV. a. o. tanulók.

Az V. a. és V. b. osztályok között megtartott csapatversenyben az V. a. az V. b.-t 10:23 arányban győzte le. A győztes csapat: Vadász Zoltán, Kovács László, Majoros Ferenc, Vértes István V. a. o. tanulók.

Az évvégi versenyek eredményei: 120°-on: 1. Lázár Péter VI. a., 2. Majoros